

“Тасдиқ мекунам”

ректори Муассисаи давлатии
таълимии “Донишгоҳи давлатии
Хучанд ба номи академик Бобочон
Ғафуров”

профессор Усмонзода А.И.

сентябр соли 2022

ХУЛОСАИ

мачлиси васеи шурои олимони факултети забонҳои шарқи МДТ-и “Донишгоҳи давлатии Хучанд ба номи академик Бобочон Ғафуров” оид ба экспертизаи давраи дуҷуми диссертатсияи Ашрапов Б.П. дар мавзуи “Таҳлили қиёсии вежагиҳои морфологияи ҳиссаҳои номии нутқ дар забони адабии тоҷикии қарнҳои XVIII ва XX (дар мисоли осори Муҳаммадвафои Карминағӣ ва Садриддин Айнӣ)” барои дарёфти дараҷаи илмии номзоди илми филология аз рӯи ихтисоси 10.02.00 – Забоншиносӣ (10.02.20 – Забоншиносии муқоисавӣ-таърихӣ, қиёсӣ ва муқобилавӣ). – Хучанд, 2022. – 174 саҳ.

Диссертатсияи Ашрапов Баҳодурҷон Пўлотович дар мавзуи “Таҳлили қиёсии вежагиҳои морфологияи ҳиссаҳои номии нутқ дар забони адабии тоҷикии қарнҳои XVIII ва XX (дар мисоли осори Муҳаммадвафои Карминағӣ ва Садриддин Айнӣ)” дар кафедраи грамматикаи забони арабии МДТ-и “Донишгоҳи давлатии Хучанд ба номи академик Бобочон Ғафуров” барои дарёфти дараҷаи илмии номзоди илми филология аз рӯи ихтисоси 10.02.00 – Забоншиносӣ (10.02.20 – Забоншиносии муқоисавӣ-таърихӣ, қиёсӣ ва муқобилавӣ) иҷро шудааст.

Роҳбари илмии диссертатсия: Ғиёсов Нурулло Исматович - н.и.филол., дотсенти кафедраи грамматикаи забони арабии факултети забонҳои шарқи МДТ-и “Донишгоҳи давлатии Хучанд ба номи академик Бобочон Ғафуров”.

Муҳокима ва экспертизаи давраи якуми диссертатсия дар ҷаласаи васеи дар кафедраҳои грамматикаи забони арабӣ ва забон ва адабиёти тоҷики МДТ-

и “Донишгоҳи давлатии Хучанд ба номи академик Бобочон Гафуров” санаи 19 апрели 2022, протоколи № 9 баргузор гаштааст.

Мутобиқати ихтисос ва номи мавзӯ ба шиносномаи ихтисос. Диссертатсия ба шиносномаи ихтисос ва мазмуну муҳтавои он ба тартиби муқарраршудаи таълифи диссертатсия барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илми филология аз рӯи ихтисоси 10.02.00 –Забоншиносӣ (10.02.20 - Забоншиносии муқоисавӣ-таърихӣ, қиёсӣ ва муқобилавӣ) мутобиқат дорад.

Алоқамандии мавзӯи диссертатсия ба самтҳои афзалиятноки рушди илм, техника ва технология дар Ҷумҳурии Тоҷикистон. Таҳқиқот дар заминаи сиёсати давлатии соҳаи забон дар марҳалаи ҳозира робитаи мустақим дошта, дар асоси “Барномаи рушди забони давлатӣ барои солҳои 2020-2030” ба амал бароварда мешавад.

Мутобиқати теъдод ва мазмун интишороти натиҷаҳои илмӣ бо муҳтавои диссертатсия. Натиҷаҳои таҳқиқот дар маҷмуаҳои илмӣ ва маҷаллаҳои давр тавассути фишурда (автореферат) ва 20 номгӯй мақолаи илмӣ, (аз ҷумла, 10 мақола дар нашрияҳои дар қайди КОА-и назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон буда, манзури доираи васеи хонандагон гардонида шудааст, чунончи:

Интишорот аз рӯи мавзӯи диссертатсия

I. Мақолаҳо дар маҷаллаҳои илмии эътирофшудаи КОА-и Федератсияи

Россия ва назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон:

[1-М]. Ашрапов, Б.П. Вижагиҳои ҷонишинҳои шахсӣ дар “Тухфат-ул-хонӣ”-и Муҳаммадвафои Карминағӣ / Б.П. Ашрапов // Ахбори ДДҲБСТ. Силсилаи илмҳои гуманитарӣ / ISSN (2413-2004). – Хучанд. - № 2. - 2015. - С. 109-119.

[2-М]. Ашрапов, Б.П. Пасвандҳои зарфсоз дар “Тухфат-ул-хонӣ”-и Муҳаммадвафои Карминағӣ / Б.П. Ашрапов // Паёми Донишгоҳи миллии Тоҷикистон. Бахши илмҳои филологӣ / ISSN (2413-516X). – Душанбе. - №2. - 2015. - С. 86-90.

- [3-М]. Ashrapov, B.P. The Place of Poly-Affixes in the Tajik Literary Language of the XVIII-th Century / B.P. Ashrapov // Bulletin of TSUBLP. Series of Humanitarian Sciences / ISSN (2413-2004). – Khujand. - №2. - 2015. - P. 122-131.
- [4-М]. Ашрапов, Б.П. Вижагиҳои грамматикии шумора дар забони адабии тоҷикии садаи XVIII (дар мисоли “Тухфат-ул-хонӣ”-и Муҳаммадвафои Карминагӣ) / Б.П. Ашрапов // “Номаи донишгоҳ”-и ДДХ ба номи акад. Б.Ғафуров. Силсилаи илмҳои гуманитарӣ ва ҷомеашиносӣ / ISSN (2077-4990). – Хучанд. - №4. - 2016. - С. 178-184
- [5-М]. Ashrapov, B.P. Some consideration beset with the place and role of subordinating conjunctions in “Tuhfat-ul-Khoni” by Muhammadvafoi Karminagi / B.P. Ashrapov // Bulletin of TSUBLP. Series of Humanitarian Sciences / ISSN (2413-2004). – Khujand. - №4. - 2017. – P. 140-148.
- [6-М]. Ашрапов, Б.П. Корбурд ва вежагиҳои сарфӣи пешвандҳои сифатсоз дар забони адабии тоҷикии қарнҳои XVIII ва XX / Б.П. Ашрапов // Ахбори ДДХБСТ. Силсилаи илмҳои гуманитарӣ / ISSN (2413-2004). – Хучанд. - № 3 (84). - 2020. – С. 130-137.
- [7-М]. Ашрапов, Б.П. Ҷамъбандии арабӣ дар забони адабии тоҷикии қарнҳои XVIII ва XX (дар мисоли усули ҷамъбандии солими арабӣ) / Б.П. Ашрапов, О. Мирмухаммедов // Паёми Донишгоҳи миллии Тоҷикистон. Бахши илмҳои филологӣ / ISSN (2413-516X). – Душанбе. - №6. - 2021. – С. 53-59
- [8-М]. Ашрапов, Б.П. Таҳлили муқоисавии маъноӣ пасванди -гоҳ дар забони адабии тоҷикии қарнҳои XVIII ва XX / Б.П. Ашрапов // Ахбори ДДХБСТ. Силсилаи илмҳои гуманитарӣ / ISSN (2413-2004). – Хучанд. - №3. - 2021. – С. 93-99.
- [9-М]. Ашрапов, Б.П. Вежагиҳои сарфӣ ва вачҳи корбурди пасвандҳои исми маънисоз дар забони адабии тоҷикии қарни XVIII (дар мисоли асари таърихӣ “Тухфат-ул-хонӣ”) / Б.П. Ашрапов, О.Б. Исмоилов // Паёми Донишгоҳи миллии Тоҷикистон. Бахши илмҳои филологӣ / ISSN (2413-516X). – Душанбе. - № 5. 2022. – С. 18-23.

[10-М]. Ashrapov, B.P. Some Views on the Level of Usage of Degrees of Comparison of Adjectives in the Tajik Literary Language Referring to the XVII-th – the XVIII-th Centuries / B.P. Ashrapov // Bulletin of Dagestan State University. Series 2: Humanities / ISSN (2542-0313). – Makhachkala. – V.37. - № 3. - 2022. – P. 58-64.

II. Мақолаҳо дар дигар маҷаллаю маҷмуаҳои илмӣ:

[11-М]. Ашрапов, Б.П. Категорияи шумораи исм дар “Тухфат-ул-хонӣ”-и Муҳаммадвафои Карминағӣ / Б.П. Ашрапов // Геополитикаи инноватсионии захираҳои стратегӣ: муаммо ва дурнамои рушд (маҷмуаи мақолаҳо) ДДХБСТ / ISBN (978-99947-965-8-8). – Хучанд: Ношир, 2013. – С. 422-425.

[12-М]. Ашрапов, Б.П. Таҳлили қиёсии вежагиҳои сарфии пасвандҳои –сор ва –зор дар забони адабии тоҷикии қарнҳои XVIII ва XX / Б.П. Ашрапов // Номаи ховаршиносон (Маҷмуаи мақолаҳои илмӣ факултети забонҳои шарқ) / ISBN (978-99975-68-43-4). - Хучанд: Ношир, №13. 2019.– С. 42-52.

[13-М]. Ашрапов, Б.П. Баъзе мулоҳизаҳо оид ба ҷамъбандии исм дар забони адабии тоҷикии қарнҳои XVIII ва XX (ба воситаи пасванди -он) / Б.П. Ашрапов // Маводи анҷумани илмӣ-амалии байналмилалӣ “Хонишҳои Сеюми Артуҷ”. – Панҷакент, 2021. – С. 59-63.

[14-М]. Ашрапов, Б.П. Таҳлили қиёсии вежагиҳои сарфии ҷамбулҷамъ дар забони адабии тоҷикии қарнҳои XVIII ва XX / Б.П. Ашрапов // Маводи анҷумани илмӣ-амалии байналмилалӣ “Масоили мубрами таърих, фарҳанг, таърихнигорӣ ва манбаъшиносии халқҳои Осиёи Миёна”. – Панҷакент, 2021. – С. 100-103.

[15-М]. Ashrapov, B.P. Comparative analysis of morphological peculiarities of self-emphasis pronouns in the Tajik literary language appertaining to the XVIII-th and XX-th centuries / B.P. Ashrapov // Scientist's Notes / ISSN (2713-0142). - Rostov-on-Don: Priority, № 2. 2022. - P. 39-41.

[16-М]. Ashrapov, B.P. The level of usage of the suffix -он/-s/-es in the Tajik literary language referring to the XIX-th century / B.P. Ashrapov // Original Research / ISSN (2222-0402). - Belgorod: OR, - V.12. № 4. - 2022. - P. 172-177

[17-M]. Ashrapov, B.P. Comparative analysis of morphological peculiarities of approximative numerals in the Tajik literary language appertaining to the XVIII-th and XX-th centuries / B.P. Ashrapov // Bulletin of DSC of RAS / ISSN (1684-792X). - Makhachkala: DFR CRAS, №. 85. 2022. – P. 52-57.

[18-M]. Ashrapov, B.P. Comparative Analysis of Morphological Peculiarities and Level of Usage of the Suffix-on/on in the Tajik Literary Language Referring to the XVIII-th and XX-th Centuries / B.P. Ashrapov // Stephanos / ISSN (2309-9917). – M.: MSU. M.V. Lomonosov, № 3(53). 2022. – P. 50-57.

[19-M]. Ашрапов, Б.П. Сравнительный анализ морфологических особенностей и уровня употребления полисуффикса -боши в таджикском литературном языке XVIII и XX вв / Б.П. Ашрапов // Актуальные исследования / ISSN (2713-1513). – Белгород: АПНИ, № 12(91). 2022. – С. 38-40.

[20-M]. Ashrapov, B.P. Morphological peculiarities and the level of usage of the article-e with plural nouns in the Tajik literary language referring to the XVIII-th century / B.P. Ashrapov // In Situ / ISSN (2411-7161). - M.: Scientific Artel, № 5. 2022. – P. 65-67.

Мавҷудияти санадҳои тасдиқкунандаи татбиқи натиҷаҳои илмӣ дар истеҳсолот ва ё имконияти татбиқ намудани онҳо. Хулоса ва натиҷаҳои диссертатсия тавассути маъруза ва гузоришоти илмӣ дар конференсияҳои илмию амалии сатҳи байналмилалӣ (2021), ҷумҳуриявӣ (2013), минтақавӣ ва донишгоҳӣ (2019) ва семинарҳои методӣ ба олимону омӯзгорони МДТ-и “Донишгоҳи давлатии Хучанд ба номи академик Бобоҷон Ғафуров” манзур карда шудааст.

Матлабҳои амалисозии натиҷаҳои таҳқиқот зимни “Хулосаҳо”-и диссертатсия дар интишороти муаллиф (бо ишора ба рақами мақолаҳо) ва қисмати “Тавсияҳо оид ба истифодаи амалии натиҷаҳои таҳқиқот” дар 3 банд нишон дода шудаанд.

Гузашта аз ин, маводи диссертатсия дар омӯзишу баррасии масоили забоншиносии муқоисавӣ-таърихӣ, сарфу наҳв, ҳамчунин дар таҳияи

дастурҳо ва раҳнамоҳои таълим аз фанҳои сарфу наҳв ва семинарҳои махсуси забон барои суҳбату машваратҳои илмӣ заминаи муфид ба ҳисоб меравад.

Саҳми довталаб дар иҷрои таҳқиқот. Муайян кардани сохтор, бандубаст, чамъовариҳои мавод, муқоиса, таҳлил, хулоса – таълифи диссертатсия ба довталаби дараҷаи илмӣ мансуб аст. Таҳлили қиёсии вежагиҳои морфологии ҳиссаҳои номии нутқ дар забони адабии тоҷикии қарнҳои XVIII ва XX бо усули муқоисавӣ-таърихӣ ба таври мукамал бо фарогирии масъалаҳои категорияҳои грамматикӣ исм, вежагиҳои морфологии исмҳои сохта, категорияи дараҷа дар сифат, сифатҳои сохта ва вачҳи қорбурди вандгунаҳо, вежагиҳои морфологии шумора ва баъзе намуди ҷонишинҳо, маҷмуан, бори аввал мавриди омӯзиш қарор дорад. Диссертатсия ба вусъати соҳаи морфология дар соҳаи забоншиносии хусусӣ ва умумӣ нигаронида шудааст.

Пешниҳоди диссертатсия ба шурои диссертатсионӣ. Дар анҷоми маҷлис раис – декани факултети забонҳои шарқ, дотсент Раҳимов И.У. дар бораи шахсият ва фаъолияти омӯзгорӣ унвонҷӯ Ашрапов Б.П. сухан ронда, дар асоси андешаҳои дар маҷлис баёншуда чунин лоиҳаи хулосаи маҷлисро пешниҳод кард: диссертатсия дар мавзӯи мубрам ва ҳанӯз таҳқиқнашуда бо назардошти амалисозии барномаҳои дурнамои давлатии рушди забони давлатӣ ва такмили таълими он таълиф гаштааст, мазмуни қор ба мавзӯ ва шиносномаи ихтисос мутобиқ аст, автореферат муҳтавои диссертатсияро дар бар мегирад, натиҷаҳои таҳқиқ муфассал дар 20 мақолаи илмӣ интишор ёфтааст.

Бо назардошти андешаҳои боло, шурои олимони факултети забонҳои шарқи МДТ-и “Донишгоҳи давлатии Хуҷанд ба номи академик Бобоҷон Ғафуров” дар маҷлиси васеи худ (протоколи № 1, аз 31-уми августи соли 2022) диссертатсияи Ашрапов Баҳодурҷон Пӯлотовичро дар мавзӯи “Таҳлили қиёсии вежагиҳои морфологии ҳиссаҳои номии нутқ дар забони адабии тоҷикии қарнҳои XVIII ва XX (дар мисоли осори Муҳаммадвафои Карминағӣ ва Садриддин Айнӣ)” ҳамчун таҳқиқоти комилан анҷомёфта бо

назардошти ислоҳи хатоҳои зикршуда барои баррасӣ ба шурои диссертатсионии 6D. КОА – 037 назди МДТ-и “Донишгоҳи давлатии Хучанд ба номи академик Бобочон Ғафуров” барои дифоъ оид ба дарёфти дараҷаи илмии номзади илми филология аз рӯйи ихтисоси 10.02.00 – Забоншиносӣ (10.02.20 - Забоншиносии муқоисавӣ-таърихӣ, қиёсӣ ва муқобилавӣ) пешниҳод кард.

Иштирок доштанд: 20 нафар. Натиҷаи овоздиҳӣ:

“тарафдор” – 20 нафар, “зид” – нест, “бетараф” – нест.

Протоколи № 1 аз 31-уми августи соли 2022.

Раиси шурои олимон,

номзади илми филология, дотсент:

Раҳимов И.У.

Муқарризони экспертизаи давраи дуҷуми диссертатсия -

номзади илми филология, дотсент,

сардори шӯъбаи таҳлил ва робита

бо ҷомеаи Донишгоҳи давлатии ҳуқуқ,

бизнес ва сиёсати Тоҷикистон:

Ҳақимова Б.Н.

номзади илми филология, дотсент,

муовини декан оид ба корҳои таълими

факултети филологияи тоҷики МДТ-и

“Донишгоҳи давлатии Хучанд

ба номи академик Бобочон Ғафуров”

Раҳматов Ш.А.

Котиби маҷлис, н.и.филол., дотсент:

Содиқова Р.А.

“Имзоҳои И.У. Раҳимов, Б.Н. Ҳақимова, Ш.А. Раҳматов ва Р.А.Содиқоваро тасдиқ мекунам”.

Сардори Раёсати кадрҳо ва корҳои махсуси

МДТ-и “Донишгоҳи давлатии

Хучанд ба номи академик Бобочон Ғафуров”:

Наврӯзов Э.М.

Маълумот барои тамос:

Суроға: 735700 Ҷумҳурии Тоҷикистон, ш.Хучанд, гузаргоҳи, Б.Мавлонбеков, 1.

Тел.: (+992) 900420202

E-mail: n.ehson@mail.ru